

Yttrande över Lissabonfördraget (Ds 2007:48) del 1-2

Innehållet i Lissabonfördraget motsvarar i huvudsak Nicefördraget minus vissa symbolfrågor och viss ändrad terminologi. Fördraget innebär ett stort antal konstitutionella förändringar, utan att beteckningen konstitution används. Flertalet av dessa har dock ingen direkt bäring på regionala utvecklingsfrågor eller förutsättningarna för kommuners och landstings arbete.

I fördragstextens artikel 3b betonas vikten av lokalt och regionalt självstyre och subsidiaritetsprincipen som kan beskrivas så att alla beslut skall fattas så nära medborgarna som möjligt. Enligt fördraget är formuleringen att unionen på de områden där den inte har exklusiv befogenhet ska vidta en åtgärd endast om och i den mån som målen för den planerade åtgärden inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna, vare sig på central nivå eller på regional och lokal nivå, och därför, på grund av den planerade åtgärdens omfattning eller verkningar, bättre kan uppnås på unionsnivå.

Nämnden välkomnar att den lokala och regionala nivåns roll betonas i det här avseendet. Inom allt fler områden har beslut som fattas inom ramarna för EU direkta konsekvenser för kommuner, landsting och regioner. Skiljelinjerna mellan EU-samarbete och inrikes politik suddas allt mer ut. 60 procent av fullmäktigedagordningarna i kommuner och landsting påverkas direkt eller indirekt av EU, har Sveriges Kommuner och Landsting konstaterat. Det är därför mycket bra att Sveriges riksdag ska ta ställning till om europeiska lagstiftningsinitiativ är förenliga med subsidiaritetsprincipen. Nämnden framhåller att detta ställer än högre krav på en fungerande dialog om dessa frågor mellan regering och riksdag å ena sidan och kommuner, landsting och regioner å den andra.

Lissabonfördraget innebär att EU:s utveckling på områden som berör kommuner, landsting och regioner och där ansvaret är delat mellan unionen och medlemsstaterna troligen kommer att bli än mer dynamisk. Behovet av en effektiv svensk konsultationsprocess med den regionala och lokala nivån ökar därför inte bara inför ställningstaganden till förslags förenlighet med subsidiaritetsprincipen. Tidig medverkan av kommuner, landsting och regioner i exempelvis rådsarbetsgrupper och andra expert- och arbetsgrupper är viktig. Erfarenheter och förslag till ändrade regelverk som initieras från lokal och regional nivå måste på ett effektivt sätt föras upp på den relevanta nivån. Det kan, som exempel, handla om effektiviseringar av plan- och beslutsprocesser för infrastruktur och andra områden där ansvaret är delat mellan nation och union.

Den öppna samordningsmetoden eller liknande processer får större omfattning. Det bidrar ytterligare till att områden av vikt för den regionala utvecklingen, som t ex miljö, folkhälsa, territoriell sammanhållning, sysselsättningspolitik och trafik i allt större omfattning berörs av det europeiska samarbetet, även om inte det inte sker genom lagstiftning. Kommuner, landsting och regioner måste därför också vara representerade i det nationella svenska arbetet med att fastställa riktlinjer och indikatorer, organisera utbyte av bästa metoder och utforma de delar som behövs för periodisk övervakning och utvärdering mm som kan ingå i samordningen.

Nämnden anser att det är angeläget att Stockholms läns landsting är aktivt i arbetet med att påverka och utforma det europeiska samarbetet. Det arbetet kan ofta med fördel kanaliseras genom Sveriges Kommuner och Landsting. Lissabonfördraget är ett resultat av ett mångårigt arbete och förhandlingar på europeisk nivå. Förutsättningarna för exempelvis landstinget att påverka fördragets innehåll är små. En fortsatt europeisk diskussion om ansvarsfördelningen mellan europeisk och nationell nivå kommer dock säkert att föras, utifrån erfarenheter av de förändringar som nu föreslås. Genomförandet av dessa i svensk lagstiftning och i svenskt samhällsliv kommer rimligen att ge svaren på den verkliga innebörden i förslaget och kommer att kräva ett aktivt engagemang av kommuner, landsting och regioner.